

GEMEENTE LOCHEM

Nota van Inspraak

inzake de

RUIMTELIJKE ONTWERP STRUCTUURVISIE 2012 - 2020

Auteurs : *mRO* b.v.

Opdrachtnummer : 08.206

Datum : april

Versie : 5

Inhoudsopgave

1	INSPRAAKREACTIES	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Ingekomen reacties overlegpartners	4
1.3	Ingekomen inspraakreacties.....	5
1.	<i>Stichting Buurtbelangen Larense Broek eo, p/a Broekdijk 8a, 7245 RP Laren</i>	5
2.	<i>Fam. De Vries-Gebbinck, Schurinklaan 30, 7211 DG Eefde</i>	6
3.	<i>Forum Stad Lochem, Korte Voren 3, 7241 HR Lochem</i>	7
4.	<i>Fam. Hartholt, Zutphenseweg 27, 7245 BK Laren</i>	8
5.	<i>Fam. Lukassen, Zutphenseweg 27-b, 7245 BK Laren</i>	9
6.	<i>Bouwbedrijf Meutstege BV, dhr. Klein Brinke, Lindenbergsdijk 5a, 7245 PD Laren (Gld.)</i>	9
7.	<i>Stichting Mooi Lochem, Stiggoor 77, 7241 LD Lochem</i>	9
8.	<i>Dorpsraad Eefde, Havekerweg 11, 7211 DA Eefde</i>	11
9.	<i>Dorpsraad Gorssel, Poststraat 8, 7213 DC Gorssel</i>	13
10.	<i>H. Schellekens, Keppellaan 4, 7241 PX Lochem</i>	17
11.	<i>Stichting Milieurecht De Graafschap, Rossweg 19, 7245 NJ Laren Gld.</i> ..	17
12.	<i>Fam. De Timmer, Schurinklaan 26, 7211 DG Eefde</i>	22
13.	<i>V.o.f. van Zeijts-de Groot, Schurinklaan 49, 7211 DE Eefde</i>	22
14.	<i>Fam. H.A. Veltkamp, Zutphenseweg 27A, 7245 BK Laren</i>	24
15.	<i>VVE Brouwershof, Poststeeg 11, 7241 AB Lochem</i>	24
16.	<i>Fam. G.J. Wilgenhof, Schurinklaan 28, 7211 DG Eefde</i>	24
17.	<i>J.H. Bouwhuis, Markt 23, Lochem</i>	25
18.	<i>Fam. H. van Zeijts-Nuyen</i>	25
19.	<i>Wmo-raad Lochem, Molenweg 57, 7213 XD Gorssel</i>	26
2	WIJZIGINGEN ONTWERP STRUCTUURVISIE	28
2.1	Inleiding	28
2.2	Wijzigingen naar aanleiding van de inspraakreacties	28
2.3	Ambtshalve wijzigingen	29

1 INSPRAAKREACTIES

1.1 Inleiding

De Structuurvisie 2012 – 2020 heeft gedurende de periode 24 januari t/m 20 februari 2013 ter inzage gelegen. In totaal hebben 19 insprekers een reactie ingediend.

In de hierna volgende paragraaf zijn de reacties samengevat en voorzien van een gemeentelijk antwoord. De reacties leiden op enkele onderdelen tot een wijziging van de ontwerp structuurvisie. Tevens zijn enkele ambtshalve wijzigingen en aanvullingen doorgevoerd.

In hoofdstuk 2 is een overzicht opgenomen van de wijzigingen naar aanleiding van de inspraak (paragraaf 2.1) en de ambtshalve wijzigingen (paragraaf 2.2).

Onderhavige inspraaknota wordt als bijlage gevoegd bij de structuurvisie. De gemeenteraad zal de structuurvisie, inclusief deze nota van inspraak en daarmee de navolgende beantwoording en doorgevoerde wijzigingen, afwegen en vaststellen. Daarna is er geen beroepsmogelijkheid meer.

Een aantal inspraakreacties heeft betrekking op de Woonvisie en de structuurvisie. In deze inspraaknota zijn enkel de onderdelen opgenomen die betrekking hebben op de structuurvisie en inhoudelijk beantwoord. De specifieke onderdelen die betrekking hebben op de Woonvisie worden in het kader van de inspraak op de Woonvisie behandeld.

1.2 Ingekomen reacties overlegpartners

De ontwerp structuurvisie is toegestuurd aan een aantal overlegpartners, te weten:

- Provincie Gelderland
- Waterschap Rijn en IJssel
- Gemeente Berkelland
- Gemeente Bronckhorst
- Gemeente Deventer
- Gemeente Hof van Twente
- Gemeente Rijssen-Holten
- Gemeente Voorst
- Gemeente Zutphen

Geen van de overlegpartners heeft inhoudelijk gereageerd op de structuurvisie.

1.3 Ingekomen inspraakreacties

1. **Stichting Buurtbelangen Larense Broek eo, p/a Broekdijk 8a, 7245 RP Laren**

Reactie

Op pagina 18 worden uitsluitingsgebieden aangewezen die niet geschikt zijn voor grootschalige windenergie. In het overige gebied is plaatsing in principe mogelijk, mits zorgvuldig ingepast. Vermogen en tiphoogte van de te plaatsen turbine(s) zijn hierbij een belangrijk onderdeel.

Van de gemeente hebben insprekers bericht ontvangen dat plaatsing van windturbines in Larense Broek alleen mogelijk is binnen agrarische bouwpercelen. Plaatsing van turbines in open broekgebieden is niet meer mogelijk. De hoogte van turbines mag max. 15 meter bedragen.

Insprekers verwijzen naar betreffende brief in bijlage en verzoeken de uitleg tekstueel op te nemen in de structuurvisie. Tevens verzoeken insprekers de Larense Broek als uitsluitingsgebied voor windenergie op de plankaart te arceren.

Antwoord gemeente

De brief waaraan insprekers refereren heeft betrekking op het bestemmingsplan Buitengebied. De brief dateert van juni 2010, ten tijde van de ontwerp ter visie legging van het bestemmingsplan Buitengebied. Inspreker merkt correct op dat voornoemd bestemmingsplan geen plaatsing van windmolens mogelijk maakt.

Dat staat echter los van deze structuurvisie. Hierin is juist voor een aantal gebieden aangegeven waar op voorhand géén plaatsing mogelijk is en daarmee ook de gebieden waar plaatsing op voorhand niet is uitgesloten, waaronder het Larense Broek. Reden is dat het open landschap geen aanleiding is tot het aanmerken als uitsluitingsgebied. Dit in tegenstelling tot de meer kleinschalige en bos en landgoederenlandschappen die wel zijn aangemerkt als uitsluitingsgebied. Gebieden als Katgershoek en Larensbroek juist niet.

Dit betekent echter niet dat er zomaar (grotere) windmolens geplaatst zouden kunnen worden. Integendeel.

Zoals gezegd is er sowieso een bestemmingsplan wijziging nodig, waartegen ook weer inspraak en beroep mogelijk is. Een ander belangrijke voorwaarde is dat de gemeente niet meewerkt aan commerciële initiatieven, waarin de bewoners alleen de overlast hebben van windturbines en niet de mogelijke voordelen.

Initiatieven voor windmolens moeten van onderop komen (vanuit de burgers/bewoners) etc. en het moet gaan om zogenaamde energieopgaven, waarmee vanuit een collectief wordt ingesprongen op de energiebehoefte en verduurzaming van de energieopwekking.

Wel is de structuurvisiekaart op dit onderdeel aangepast en zijn enkele gebieden niet meer aangemerkt als uitsluitingsgebied windenergie, waaronder het gebied Nettelhorst, oostelijk van de kern Lochem.

2. Fam. De Vries-Gebbinck, Schurinklaan 30, 7211 DG Eefde

Reactie

De inspraakreactie heeft betrekking op zowel de Structuurvisie als de Woonvisie. Beide hebben ter inzage gelegen.

Volgens beide visies blijft Eefde Noord aangewezen als zoekgebied voor woningbouwlocatie, mede afhankelijk van de herontwikkeling van het kazerneterrein.

Is er na realisatie van het kazerneterrein nog behoefte aan extra woningen in Eefde, dan zal t.z.t. een keuze gemaakt moeten worden tussen Eefde Zuid en Eefde Noord.

Eefde Noord kenmerkt zich als een mooie, landelijke en landschappelijke afronding van het dorp Eefde in het landschappelijke Beekdal met agrarische bedrijven.

Deze agrarische bedrijven beperken door hun centrale ligging het ontwikkelen van het zoekgebied. Ook dragen deze bedrijven bij tot het landelijk, plattelandskarakter.

Eefde Noord vormt een mooie entree tot het dorp Eefde.

Alternatief Eefde Noord:

Gezien de recente ruimtelijke veranderingen en ontwikkelingen rondom Eefde West, pleiten insprekers ervoor de structuur- en woonvisie in dit gebied te heroverwegen. Dit zal kansen bieden om de aangetaste ruimtelijke kwaliteit van de westelijke dorpsrand te verbeteren.

Heroverweging:

Insprekers vragen de gemeente zich te bezinnen op het behoud van het dorps-, landelijke karakter zoals in Eefde Noord.

Antwoord gemeente

De structuurvisie bestrijkt de planperiode tot 2020, maar geeft tegelijkertijd op enkele onderdelen een doorkijk in de periode daarna. Dit geldt ook voor eventuele woningbouw in het gebied Eefde Noord.

In het uitvoeringsprogramma (bijlage 1, uitvoeringsprogramma deel B van de structuurvisie), staat voor Eefde Noord ook duidelijk aangegeven dat deze uitbreidingsmogelijkheid pas na 2020, mogelijkerwijs aan de orde zal zijn. In de toelichting staat duidelijk dat in de planperiode tot 2020 de nadruk ligt op een aantal inbreidingslocaties in het dorp te weten de Rustoordlaan/Kokstraat en het Kompas Kruitbos en het kazerneterrein. Deze ontwikkeling heeft voorrang op andere potentiële uitbreidingslocaties als Eefde Zuid en Eefde Noord.

De structuurvisie biedt derhalve inzicht in de 'harde' locaties', waar tot 2020 het woningbouwprogramma gerealiseerd zal worden, alsmede de zoekzones waar ruimte wordt gereserveerd voor mogelijke extra woningbehoefte na 2020.

Gemeente is van mening dat de structuurvisie weliswaar duidelijkheid biedt voor de periode tot 2020, maar ook een doorkijk moet blijven bieden voor de periode daarna. Ondanks dat het doorgaan van die doorkijk onzeker is en de uitvoering mogelijk niet aan de orde zal komen. Op structuurvisieniveau is het van belang dat daarvoor ruimte gereserveerd wordt. De definitieve omvang, begrenzingen, aantallen en woningtypen etc. zijn logischerwijs afhankelijk van de werkelijke behoefte en kunnen te zijner tijd worden ingevuld.

Dit betekent dat indien er wel sprake zal zijn van een grote(re) woningbehoefte en de inbreidingslocaties geen oplossing meer bieden, gedacht wordt aan Eefde Noord als mogelijke uitbreidingslocatie.

3. Forum Stad Lochem, Korte Voren 3, 7241 HR Lochem

Reactie

Insprekers hebben actief meegewerkt aan de opzet en inhoud van de structuurvisie. De adviezen en opzet hebben insprekers terug kunnen vinden in de visie.

Echter, de volgende punten verdienen nog aandacht.

- Paragraaf stad Lochem- pag. 57: Daarbij staat dat onder "rood" als bijzondere, exclusieve, eigenschap de landgoederen worden verstaan. Ook de stad Lochem zelf valt onder "rood".
- DNA schets: voorstel om de volledige DNA-schets te vermelden op pag. 8/9 als startpunt voor de hele gemeente Lochem. Dit ziet er als volgt uit:
 - Groen: niet zo bijzonder
 - Blauw: bijzonder omdat het wateraanbod zoals Lochem dat kent, bij weinig Nederlandse gemeenten voorkomt.
 - Rood: de landgoederen en de daarop staande huizen/kastelen en de stad Lochem maken de gemeente uniek in Nederland.
 - Geel: kunst&cultuur-aanbod.
 - Wit: erkennings- en stimuleringsleidraad voor de innovatieve Lochemse dienstverlening en productenindustrie.

Deze 5 leidraden geven veel duidelijkheid als sterke en aandachtspunten voor de toekomst.

- Het Lochemse bedrijfsleven heeft grote behoefte aan goed geschoolde mensen op technisch gebied. Het aanbieden van dergelijk onderwijs in Lochem vergroot de aantrekkelijkheid van Lochem als werkgemeente. Dit zou eventueel als een industrie-initiatief kunnen.
- Het noemen van de Lochemse binnenstad als 'Etalage van het Verleden' wordt gezien als oubollig en waar geen aandacht aan besteed hoeft te worden. Voorkeur gaat uit naar 'Etalage van NU'.
- In een tijd van economische recessie kunnen niet gelijktijdig de toekomst en het verleden aan de orde komen. De gemeente zal moeten kiezen. Reclamanten zijn van mening dat prioriteit gegeven moet worden aan de 'Etalage van NU' omdat een florissant 'NU' het een voorwaarde is voor een positieve ontwikkeling van de 'Toekomst'.

Antwoord gemeente

Gemeente dankt inspreker voor de inbreng en de inhoudelijke bijdrage bij het opstellen van de structuurvisie.

- De gemeente zal op pagina 57 de stad Lochem ook als rood aanmerken.
- De voornoemde "DNA-schets" op pagina 8 en 9 van de structuurvisie kan worden aangevuld conform het voorstel van inspreker.
- Een versterking van het onderwijs en in het bijzonder het technisch onderwijs in de vorm van een industrie initiatief past geheel in de uitgangspunten van de structuurvisie en zal worden toegevoegd/opgenomen in de toelichting.
- Het benoemen van de binnenstad "Etalage van het verleden" als sterk punt van de gemeente betekent niet dat geen aandacht is voor de door inspreker gevraagde "etalage van nu". De benoeming van het verleden is veeleer gelegen in het uitgangspunt dat geen sprake is van het heden, zonder een verleden. Laatste vormt met name voor de binnenstad een gegeven en sterk punt, dat als drager dient voor de verdere invulling van Lochem. Met dat gegeven kan goed inhoud worden gegeven aan een 'florissant Nu'.

4. Fam. Hartholt, Zutphenseweg 27, 7245 BK Laren

Reactie

Insprekers merken op dat in deel B van de structuurvisie ten onrechte de clustering Laren vermeld wordt.

De visie is gebaseerd op de dorpsvisies van de kernen. Uit de dorpsvisie Laren blijkt dat deze locatie niet vermeld wordt als zoeklocatie.

De wethouder heeft laten weten dat deze locatie in deel B weggehaald had moeten worden. Door een fout is dat niet tijdig gebeurd.

Insprekers verzoeken rekening te houden met deze omissie alvorens de visie vast te stellen.

Antwoord gemeente

In het uitvoeringsprogramma deel B is aangegeven dat sprake is van een onderzoeksfase voor deze locatie. Het betreft een locatie waar mogelijk 4 à 5 zogenaamde FAB-woningen gerealiseerd kunnen worden. Voor dit specifieke aantal woningen bestaan al planologische mogelijkheden in onherroepelijke bestemmingsplannen in het buitengebied. Om verschillende redenen is de verkoopbaarheid en/of uitvoerbaarheid van deze woningen op de verschillende locaties moeizaam. Initiatiefnemer stelt voor om vijf FAB woningen niet in het buitengebied te situeren, maar deze bouwmogelijkheden te concentreren ter plaatse van een kleine clusterlocatie zuidelijk van Laren, langs de Zutphenseweg te realiseren.

Zoals gemeld is sprake van ene onderzoeksfase en is de uitvoering van dit voornemen onzeker. Onduidelijk is in hoeverre de gemeenteraad zal instemmen met deze clusterlocatie.

Het uitvoeringsprogramma zal op dit onderdeel worden gewijzigd. Omdat onduidelijk is wanneer de uitvoering ter hand kan en zal worden genomen, wordt dit onderdeel in het uitvoeringsprogramma gewijzigd in de kolom uitvoeringsperiode in 'nader in te vullen, afhankelijk van raadsbesluit clusterlocatie Zutphenseweg'

*In de toelichting zal in paragraaf 6.3 navolgende tekst worden toegevoegd:
"Er is sprake van een particulier initiatief, waarin vijf reeds bestaande
bouwmogelijkheden voor FAB-woningen in het buitengebied, worden
verplaatst naar één kleinere clusterlocatie aan de Zutphenseweg, zuidelijk van
Laren. De uitvoerbaarheid van het initiatief is nog niet duidelijk. De
gemeenteraad zal daarover naar verwachting medio 2013 een besluit over
nemen."*

5. Fam. Lukassen, Zutphenseweg 27-b, 7245 BK Laren

Reactie

Inspraakreactie is gelijkloidend aan nr. 4.

Antwoord gemeente

Verwezen wordt naar de beantwoording van reactie nr. 4.

6. Bouwbedrijf Meutstege BV, dhr. Klein Brinke, Lindenbergsdijk 5a, 7245 PD Laren (Gld.)

Reactie

Inspreker maakt melding van een omissie tussen de plankaart van Laren en de beschrijving enerzijds en het uitvoeringsprogramma deel B anderzijds. Inspreker heeft een plan ingediend om aan de Zutphenseweg in Laren een Fab-locatie te realiseren. Dit plan is reeds jaren bekend bij de gemeente en wordt ook gesteund. Inspreker verwijst in deze naar de Fab-clusterlocatie in Exel.

De gemeente heeft aangegeven deze omissie reeds te hebben gesignaleerd en heeft inspreker geadviseerd dit schriftelijk kenbaar te maken.

Inspreker verzoekt dan ook om opname van de Fab-clusterlocatie op de plankaart van Laren en de daarbij behorende beschrijving.

Antwoord gemeente

*Het betreft een kleine ontwikkeling, waar mogelijk een clustering van enkele FAB-woningen gerealiseerd worden. Op structuurniveau zijn dit soort locaties niet specifiek benoemd in de structuurvisie.
Verwezen wordt naar de beantwoording van inspreker nummer 4 over hetzelfde onderwerp en locatie.*

7. Stichting Mooi Lochem, Stiggoor 77, 7241 LD Lochem

Reactie

De inspraakreactie heeft betrekking op zowel de structuurvisie als de woonvisie.

Insprekers maken bezwaar tegen de opname van de locatie Lochem Oost als zoekgebied voor woningbouw om volgende redenen.

- De opname van de zoeklocatie is in strijd met het vigerende en voorgenomen beleid dat is verwoord op pag. 63 'Lef in wonen' van de structuurvisie.
- Het moment waarop de locatie Lochem Oost aan de orde zou komen (woonvisie 2012-2020) valt ver buiten het tijdsperspectief van de structuurvisie. Het is om deze reden dan ook ongewenst de locatie als optie op te nemen.
- Uit de woningbouwplannen, zoals opgenomen in de woonvisie, blijkt dat in 2020 na realisatie van de plannen sprake is van een aanzienlijke restcapaciteit aan mogelijke woningbouw in de gemeente Lochem. Als daar de resultaten van recent demografisch onderzoek naar de ontwikkeling van bevolking en woningbehoefte bij betrokken wordt, dan kan worden geconcludeerd dat op langere termijn geen behoefte is aan ontwikkeling van nieuwe nieuwbouwlocaties.
- Het open houden van de optie van woningbouw op de lange termijn in het landelijk gebied kan leiden tot ongewenste ontwikkelingen in dat gebied die schadelijk zijn voor de landschappelijke, ecologische en sociale en economische waarde aldaar.
- Het opnemen van de locatie Lochem Oost is strijdig met het uitgangspunt zoals staat in de woonvisie.
- Insprekers hebben als lid van de klankbordgroep Stad Lochem meegedacht en gewerkt aan de structuurvisie voor wat betreft de kern Lochem. Tijdens de gepresenteerde versie door de klankbordgroep kwam Lochem Oost als zoekgebied voor wonen niet voor.
- Structuurvisie pag. 57: de bestemmingswijziging van het doelgebied Diekink van agrarisch naar industrie moet worden vermeden tenzij nut en noodzaak onomstotelijk zijn vastgesteld. het gebied dient niet te worden aangetast door ontsierende bedrijfsgebouwen. Insprekers verwijzen naar de inspraakreactie van SMG op de notitie "Actualisatie van de startnotitie Diekink", RTG Lochem 22 oktober 2012.
- De kartbaan naast de Gorsse hei verdient bijzondere aandacht. Zo een kartbaan in de openlucht in een kwetsbare omgeving doet afbreuk aan de toeristische waarde van Lochem. Insprekers zijn van mening dat de gemeente deze activiteit op zo kort mogelijke termijn te doen beëindigen.

Antwoord gemeente

De structuurvisie bestrijkt de planperiode tot 2020, maar geeft tegelijkertijd op enkele onderdelen een doorkijk in de periode daarna. Dit geldt ook voor eventuele woningbouw in het gebied Lochem Oost.

In het uitvoeringsprogramma (bijlage 1, uitvoeringsprogramma deel B van de structuurvisie) staat voor Lochem Oost ook duidelijk aangegeven dat deze zoeklocatie mogelijk pas in beeld komt, na de invulling van de inbreidingslocatie "Etalage van de toekomst". Het is duidelijk dat de nadruk in de structuurvisie gelegd wordt op de inbreidingsmogelijkheid. Tegelijkertijd heeft de structuurvisie ook een communicatieve functie. Mede in dat kader is de gemeente van mening dat de structuurvisie weliswaar duidelijkheid biedt voor de periode tot 2020, maar ook een doorkijk moet blijven bieden voor de periode daarna. Ondanks dat het doorgaan van die doorkijk onzeker is en de uitvoering mogelijk niet aan de orde zal komen. Dat laat echter onverlet dat indien er wel sprake zal zijn van een grote(re) woningbehoefte en de

inbreidingslocaties geen oplossing meer bieden, gedacht wordt aan Lochem Oost als mogelijke uitbreidingslocatie.

De structuurvisie biedt derhalve inzicht in de 'harde' locaties', waar tot 2020 het woningbouwprogramma gerealiseerd zal worden, alsmede de zoekzones waar ruimte wordt gereserveerd voor mogelijke extra woningbehoefte na 2020.

Gemeente blijft van mening dat de structuurvisie, weliswaar duidelijkheid biedt voor de periode tot 2020, maar ook een doorkijk moet blijven bieden voor de periode daarna. Ondanks dat het doorgaan van die doorkijk onzeker is en de uitvoering mogelijkerwijs niet aan de orde zal komen. Op structuurvisieniveau is het van belang dat daarvoor ruimte gereserveerd wordt. De definitieve omvang, begrenzingen, aantallen en woningtypen etc. zijn logischerwijs afhankelijk van de werkelijke behoefte en kunnen te zijner tijd worden ingevuld.

De stelling van inspreker dat het benoemen van deze locatie als zoekgebied, na 2020, zal leiden tot ongewenste ontwikkelingen in dat gebied die schadelijk zijn voor de landschappelijke, ecologische en sociale en economische waarde aldaar, wordt niet onderschreven. Het gebied is opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied, vastgesteld in december 2010. Voornoemd bestemmingsplan draagt zorg voor een goede bescherming van de aanwezige situatie en waarden in het gebied.

Voor wat betreft de locatie Diekink als toekomstig te ontwikkelen bedrijventerrein geldt het volgende. Deze locatie is in het streekplan al aangewezen als toekomstig te ontwikkelen bedrijventerrein en verdient dan ook een plaats in deze structuurvisie. De ontwikkeling van dit terrein is gestoeld op regionaal overleg en onderzoek, waarin de behoefte aan bedrijventerrein in de regio en in Lochem is bepaald. Het spreekt daarmee voor zich dat een mogelijke ontwikkeling van dit terrein dan ook gebaseerd is en zal zijn op 'nut en noodzaak'.

Tot slot de situatie van de kartbaan in Eefde waarvan de inspreker gemeente vraagt deze op zo kort mogelijk termijn te sluiten. Zoals bekend is hier sprake van een bestaande situatie, waarvoor ook de nodige (milieu)vergunningen zijn verleend. Een door de gemeente opgelegde sluiting ligt in een dergelijke situatie niet voor de hand. Gemeente is in het kader van en zogenaamd gebiedsproces in overleg met alle belanghebbenden in het gebied rondom de Gorsselse hei om te komen tot een gebiedsplan, waarin voor de partijen een bevredigende oplossing zal ontstaan.

8. Dorpsraad Eefde, Havekerweg 11, 7211 DA Eefde

Reactie

Insprekers zijn van mening dat van de drie hoofdpogaven van de visie, het behouden en versterken van de kwaliteit van de leefomgeving het meest in het oog springend is.

De grootste bedreiging van die kwaliteit is de mogelijke komst van de goederenspoorlijn door Eefde. Het is onduidelijk wat de gemeente gaat doen om deze ontwikkeling tegen te houden.

De gemeente mag wel meer beseffen dat een aanzienlijk deel van de gemeente juist onleefbaar dreigt te worden ondanks de mooi geformuleerde opgave.

De ruimtelijke ordening wordt in de visie voorgesteld als business as usual. Dit terwijl de woningbouw zo goed als stil is gevallen, de werkeloosheid groeit en steeds meer voorzieningen moeten sluiten.

Insprekers missen in de visie hoe wordt er wordt nagedacht over alternatieve modellen en manieren om de leefbaarheid en het voorzieningenniveau op peil te houden en ontwikkelingen op gang te brengen.

Gelukkig krijgt duurzame energievoorziening wel veel aandacht in de visie maar nergens concreet. Ook het uitvoeringsprogramma is nog vaag. Insprekers willen dat de genoemde woningbouwlocatie van Eefde Zuid uit de visie gehaald wordt en dat de toekomstige bouwontwikkelingen voornamelijk ingezet worden op de locatie van de Detmers kazerne.

Vanwege de ongewenste ontwikkeling voor Eefde/Lochem, zien insprekers graag dat de mogelijkheid van het industrieterrein Eefde West uit de visie wordt gehaald en dat de gemeente hierover in overleg gaat met de gemeente Zutphen.

Antwoord gemeente

Gemeente kan de stelling van insprekers, betreffende de dreiging van de opwaardering van de bestaande spoorlijn voor het goederenvervoer, onderschrijven. Gemeente heeft en zal dit standpunt ook uitdragen naar de provincie en het rijk. In het kader van deze structuurvisie kan echter niet worden ingegaan op mogelijke consequenties dan wel de wijze waarop de gemeente hierop zal reageren. Mede ook omdat er geen sprake is van meer concrete beleidvoornemens vanuit het Rijk en Provincie en de structuurvisie daarvoor niet het geëigende instrument is.

Gemeente heeft uiteraard eveneens van doen met de (woningmarkt)crises en beoogt zeker niet dit gegeven weg te schrijven als 'business as usual'. Zij moet echter tegelijkertijd erkennen dat de instrumenten voor het oplossen van deze crises niet zozeer bij de gemeente ligt, maar veeleer bij het Rijk. Gemeente heeft juist met het aangeven van haar ambitie, ook ten aanzien van de woningbouw en locaties, getracht ontwikkelingsruimte te realiseren en daarmee ook dynamiek in de woningmarkt. Ander speerpunt waarvoor, ook in deze economische crises op de langere termijn structurele oplossingen nodig zijn, betreft de duurzame energievoorziening. Ook op dit onderdeel tracht de structuurvisie in te zetten.

De structuurvisie en daarmee ook het aan de visie gelieerde uitvoeringsprogramma is, zoals de naamgeving ook suggereert, op

structuurniveau. Insprekers benoemen dit als vaag en weinig concreet. Gemeente ziet dit anders en blijft, met dit instrument, op hoofdlijnen.

Voor Eefde zijn qua woningbouw de opties Eefde Zuid en de Detmers kazerne opgenomen. Beide zijn mogelijkheden die ieder hun eigen potentie en woonontwikkelingsmogelijkheden hebben. Gemeente zal beide dan ook opnemen in de structuurvisie. De herontwikkeling van het kazerneterrein heeft daarin de voorkeur voor de gemeente. Ingeval van onvoorziene omstandigheden of een sterk veranderende woningvraag komen de gebieden Eefde Noord en Zuid mogelijk in aanmerking.

De mogelijke ontwikkeling in Eefde West ligt op het grondgebied van de gemeente Zutphen. Gemeente kan alleen over haar eigen grondgebied uitspraken doen. Wel zal gemeente deze ontwikkeling nauwlettend volgen en hierover ook in overleg blijven treden met de buurgemeente Zutphen.

9. Dorpsraad Gorssel, Poststraat 8, 7213 DC Gorssel

Reactie

Insprekers spreken waardering uit voor de wijze waarop zij betrokken zijn geweest bij het opstellen van de structuurvisie. Naar aanleiding van de ontwerp structuurvisie willen insprekers nog enkele punten inbrengen.

Deel A, par. 3.1 – pag. 13

De gemeente stelt dat het op lange termijn naar verwachting niet mogelijk is om in alle kernen van de gemeente een volledig basispakket aan voorzieningen in stand te houden.

Insprekers lezen dit als een constatering, maar missen in de rest van dit hoofdstuk een visie op mogelijke oplossingen of te maken keuzes.

Deel A, paragraaf 4.5 (pagina 21)

Op deze pagina wordt aangegeven welke speerpunten de gemeente ziet voor de planperiode.

Onder punt 1 wordt genoemd 'de ontwikkeling van de kernen Lochem en Eefde en in mindere mate Almen en Barchem tot toeristisch en recreatief concentratiepunt van de gemeente'.

Het is onduidelijk welke visie hierachter ligt.

Insprekers zouden de ontwikkeling van Gorssel als recreatief concentratiepunt toegevoegd willen zien, zeker in relatie tot de IJssel/IJsseldijken. Ook de komst van het museum voor realisme moet in dit verband genoemd worden. Beide zaken zijn voor de hele gemeente van belang en worden in deel B (vanaf pagina 35) uitgebreid beschreven.

Deel B, hoofdstuk 4, Gorssel

Paragraaf 4.1, pagina 36

Onder 'kansen' staat in de tweede regel 'natuurbeheer en ontwikkeling'. Dat moet zijn 'natuurbeheer en natuurontwikkeling'.

Paragraaf 4.1, pagina 37

In de eerste twee zinnen op deze pagina wordt de wens tot grotere toegankelijkheid van de IJssel beschreven. De toevoeging in de derde zin ('Bij dergelijke ontwikkelingen ... nadrukkelijk te worden voorkomen.') lijkt een te grote beperking in te houden. Bij plannen elders in de structuurvisie wordt een dergelijke beperking niet opgeschreven. Natuurlijk wordt met belangen van anderen rekening gehouden, maar deze zin legt daar onnodig nadruk op.

Paragraaf 4.2, pagina 41

Onder de eerste bullet staat een zin die wellicht verkeerd gelezen kan worden. Tekstvoorstel is:

'De open groene gebieden die deel uitmaken van de karakteristieke groenstructuur zijn niet beschikbaar als inbreidingslocaties voor woningbouw.'

Daarmee wordt duidelijk beschreven wat gemeente en Dorpsraad wensen.

Onderaan de tweede kolom op pagina 41 zien insprekers graag de volgende zin toegevoegd:

'Ontwikkeling van een kleinschalige vorm van horeca en het creëren van ligplaatsen aan de IJssel zijn aantrekkelijk voor inwoners en toeristen die dan zowel over water als over het land Gorssel kunnen bereiken.'

Paragraaf 4.2, pagina 42

In de tweede alinea van de linkerkolom staat 'verstrekt'. Dat moet zijn 'versterkt'.

Paragraaf 4.4, pagina 43

Op de plankaart is de arcering voor 'woningbouw zoeklocatie' te ruim. De zoeklocatie is uitdrukkelijk beperkt tot het gebied aansluitend aan Gorssel-Noord en tot de omgeving Bolderhoek, waarbij bestaande woningbouw uiteraard gerespecteerd moet worden.

Het op de kaart (bijlage) gearceerde deel is te ver naar het oosten opgeschoven en loopt ten onrechte door tot aan de Joppelaan.

Op de plankaart staat in de legenda 'woningbouwlocatie Reuvekamp'; dat moet zijn 'woningbouwlocatie Grooterkamp'.

Bijlage 1, uitvoeringsprogramma deel B Gorssel

In de eerste kolom wordt genoemd 'Gorssel-Oost zoekgebied'. Dat moet zijn 'Gorssel-Noord zoekgebied'.

Bijlage 5, bovenplanse verevening, pagina 4, onder Gorssel

Insprekers vinden dit een raadselachtig stuk. Het gaat blijkbaar om de relatie tussen bouwlocaties en bouwontwikkelingen enerzijds en anderzijds investeringen in de fietsverbinding tussen Zutphen en Deventer, extensieve recreatie naar en langs de IJssel en verkeersmaatregelen in de kern. Al deze investeringen worden in verband gebracht met de (kleine) woningbouwlocatie Ketenbosweg (geen 'Ketenbosweg'). Dat verband moet toch op een misverstand berusten en is volgens ons niet realistisch.

Bijlage 6, vormvrije MER

In deze bijlage wordt enkele keren gesproken over het museum in Eefde. Dat moet zijn Gorssel.

Algemeen

De naam van woningbouwvereniging 'De Groene Waarden' is inmiddels gewijzigd in 'IJsseldal Wonen'.

Antwoord gemeente

Gemeente dankt insprekers voor de inbreng gedurende het planproces en voor de goede samenwerking.

De constatering dat het naar verwachting niet mogelijk is om in alle kernen van de gemeente een volledig basispakket aan voorzieningen in stand te houden, kan ook worden gelezen als een visie. Gemeente maakt met deze constatering impliciet de keuze dat het haar ondoenlijk lijkt om in alle kernen het basisvoorzieningenniveau in stand te kunnen houden. Dit zal overigens niet gelden voor alle kernen, maar is bovenal gerelateerd aan de kleinere kernen.

Gemeente kan zich vinden in de vraag van insprekers om ook de ontwikkeling van Gorssel als recreatief concentratiepunt toe te voegen. Reden is inderdaad de door insprekers genoemde komst van het museum voor realisme en de sterke relatie met het ommeland, die een verdere recreatief/toeristische ontwikkeling mogelijk maakt.

De tekstuele voorstellen worden doorgevoerd 'natuurbeheer en natuurontwikkeling'.

Met betrekking tot de wens tot grotere toegankelijkheid van de IJssel is het woord 'uitdrukkelijk' geschreven, omdat voor het realiseren van die doelstelling grondeigenaren toestemming moeten geven. Er bestaat geen bezwaar tegen dit woord weg te laten.

De gemeente ondersteunt de wens van de dorpsraad en heeft voorkeur voor uitbreiding in plaats van het benutten van de open groene ruimten. Gemeente onderschrijft het belang voor het behoud van karakteristiek groen, maar sluit op voorhand niet een inbreidingsmogelijkheid uit.

Het tekstvoorstel van insprekers is te dwingend geformuleerd en biedt geen enkele ruimte. Bijvoorbeeld wanneer er een klein deel van het groen nodig is voor (een breed gedragen woonontwikkeling) een aanliggende inbreidingslocatie. Nogmaals meldt de gemeente dat de wens van de dorpsraad wordt ondersteund, maar het gehanteerde tekstvoorstel in de structuurvisie dit naar haar oordeel goed onderschrijft.

*Er bestaat geen bezwaar tegen de voorgestelde toevoeging op pagina 41:
'Ontwikkeling van een kleinschalige vorm van horeca en het creëren van ligplaatsen aan de IJssel zijn aantrekkelijk voor inwoners en toeristen die dan zowel over water als over het land Gorssel kunnen bereiken.'*

De verschrijving 'verstrekt' wordt aangepast.

De structuurvisie geeft op structuurniveau de mogelijke zoeklocatie aan. Het heet bewust zoeklocatie en de arcering betekent niet dat dit hele gearceerde gebied aangewend zal worden voor woningbouw. Integendeel. Het is een zoeklocatie, waarbinnen nog nader onderzoek plaats moet vinden hoe en op welke wijze eventuele invulling met woningbouw plaats zal kunnen vinden. Die vragen komen overigens pas aan de orde, nadat de vraag is beantwoord of het noodzakelijk is een zoekgebied aan te spreken. Op structuurvisieniveau is het van belang dat daarvoor ruimte gereserveerd wordt. De definitieve omvang, begrenzingen, aantallen en woningtypen etc. zijn logischerwijs afhankelijk van de werkelijke behoefte en kunnen te zijner tijd worden ingevuld.

De legenda zal worden aangepast naar Grooterkamp. Bijlage 1, uitvoeringsprogramma deel B Gorssel wordt aangepast naar 'Gorssel-Noord zoekgebied'.

De tekst in bijlage 5 'bovenplanse verevening' is geen raadselachtig stuk en geen misverstand. Wel is sprake van enig technisch taalgebruik, wat mede komt omdat het stuk deels ook een juridisch kader is en van belang voor de toekomstige uitwerking van projecten en afspraken (juridische overeenkomsten en contracten) die met uitvoerende en ontwikkelende partijen kan worden afgesloten. Het lijkt de gemeente niet verstandig dit onderdeel in populair taalgebruik te herschrijven.

In essentie komt het neer op het volgende.

Voor eventuele ontwikkelingen, waar initiatiefnemers profijt van hebben en waarvoor de overheid (maatschappelijke) kosten moet maken, kan dezelfde overheid een financiële bijdrage vragen aan de initiatiefnemers. Dit is wettelijk geregeld in de Grondexploitatiewet (GreX). De eventueel financiële bijdrage is altijd naar ratio en redelijkheid, ook voor een kleine ontwikkeling (zoals Ketenbosweg).

In de bijlage 5 zijn de algemene maatschappelijke ontwikkelingen opgenomen, waarvoor de gemeente een financiële bijdrage kan vragen aan particuliere initiatiefnemers, die baat hebben bij deze algemeen voorzieningen. Bijvoorbeeld de eventuele aanleg van een fietsverbinding tussen Deventer en Zutphen wordt gezien als een algemene maatschappelijke ontwikkeling, waar de overheid kosten voor maakt. Een particulier initiatief zoals een nieuwe bouwlocatie kan baat hebben bij deze algemene voorziening. In een dergelijk situatie kan de gemeente een financiële bijdrage vragen van de ontwikkelende partij van de bouwlocatie die voordeel heeft bij de voornoemde algemene voorziening. Dat kan alleen wanneer, bijvoorbeeld in een structuurvisie, op voorhand die onderlinge relatie is benoemd. Dat is in essentie het nut van bijlage 5.

De tekstverschrijving in Bijlage 6, vormvrije MER wordt hersteld. Hetzelfde geldt voor de naamgeving van de woningbouwvereniging 'De Groene Waarden' die is gewijzigd in 'IJsseldal Wonen'.

10. H. Schellekens, Keppellaan 4, 7241 PX Lochem

Reactie

De inspraakreactie heeft betrekking op zowel de structuurvisie als de woonvisie.

Inspreker maakt de volgende opmerkingen:

- Bijlage 2 is niet geheel leesbaar; inspreker verzoekt om een leesbare versie.
- Wat is het nut om een zoekgebied Lochem Oost op te nemen in een Woonvisie 2012-2020 terwijl de uitvoering pas gepland is na 2024?;
- Lochem Oost als zoekgebied (Woonvisie) lijkt niet in overeenstemming met wat er staat in de Structuurvisie 2012-2020 op pag. 63.
Vraag is of de zoekzone Lochem Oost abusievelijk opgenomen is in de bijlage van de Woonvisie en op de kaart (pag. 66) van de Structuurvisie?
Of is het een idee met een houdbaarheidsdatum van 2020 wat daarna weer wordt verlaten?

Antwoord gemeente

Inspreker kan op de webpagina van de gemeente Lochem een goede digitale versie downloaden.

De structuurvisie bestrijkt de planperiode tot 2020, maar geeft tegelijkertijd op enkele onderdelen een doorkijk in de periode daarna. Dit geldt ook voor eventuele woningbouw in het gebied Lochem oost.

In het uitvoeringsprogramma (bijlage 1, uitvoeringsprogramma deel B van de structuurvisie) staat voor Lochem Oost ook duidelijk aangegeven dat deze zoeklocatie mogelijk pas in beeld komt, na de invulling van de inbreidingslocatie "Etalage van de toekomst". Het is duidelijk dat de nadruk in de structuurvisie gelegd wordt op de inbreidingsmogelijkheid. Tegelijkertijd heeft de structuurvisie ook een communicatieve functie. Mede in dat kader is de gemeente van mening dat de structuurvisie weliswaar duidelijkheid biedt voor de periode tot 2020, maar ook een doorkijk moet blijven bieden voor de periode daarna. Ondanks dat het doorgaan van die doorkijk onzeker is en de uitvoering mogelijk niet aan de orde zal komen. Dat laat echter onverlet dat indien er wel sprake zal zijn van een grote(re) woningbehoefte en de inbreidingslocaties geen oplossing meer bieden, gedacht wordt aan Lochem Oost als mogelijke uitbreidingslocatie.

11. Stichting Milieurecht De Graafschap, Rossweg 19, 7245 NJ Laren Gld

Reactie

Inspreker maakt de volgende opmerkingen.

1. De structuurvisie en woonvisie worden gelijktijdig ter vaststelling aan de raad aangeboden. De visies worden echter niet gelijktijdig aan de burger aangeboden. De woonvisie ligt van 31 januari t/m 13 maart 2013 ter inzage.
2. De structuurvisie vervangt de Structuurvisie Wonen en Werken 2007-2015

In 2007 heeft inspreker in het rapport "Lochem Groene Graafschapsgemeente of Gerlderse GROEIgemeente?" gereageerd op de structuurvisie.

Inmiddels is gebleken dat de geleverde kritiek in dat rapport, op de veel te ambitieuze plannen van destijds, terecht was.

Helaas heeft het de gemeente niet kunnen weerhouden van ernstige missers met grote nadelige financiële gevolgen.

3. De ambities zijn bijgesteld maar nog steeds veel te hoog en niet realistisch. Nog steeds wordt uitgegaan van de groei van de bevolking en van een behoefte aan toename van de werkgelegenheid en van de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.
In het rapport van bureau Pau, bijlage 4 van de structuurvisie, wordt het beleid van hogere overheden genegeerd en het beleid van de provincie als gouvernementeel bestempeld. Deze opvatting wordt kennelijk door de opstellers van de structuurvisie gedeeld.
4. De ontwikkeling van nieuwe woonwijken wordt door het gemeentebestuur voortdurend bepleit met het oog op de woningnood van de eigen woningzoekenden. Echter, voor een groot deel wordt gebouwd voor (lieft kapitaalkrachtige) nieuwkomers van buiten. Deze worden bewust aangetrokken.
Op deze wijze wordt het woningbeleid ten onrechte gerechtvaardigd.

Door de bevolkingskrimp en de vergrijzing zal er geen sprake meer zijn van natuurlijke groei en kan worden volstaan met de huidige woningvoorraad en het voltooien van de al gestarte woningbouwprojecten.

De aanduiding van Lochem Oost al zoekgebied woningbouwlocatie op de kaart (pag. 9) is volkomen overbodig en verwarrend en dient te worden geschrapt.

Overigens komt deze aanduiding niet voor op de algemene structuurvisiekaart (pag. 46).

5. De opgave inzake aantallen inwoners en arbeidsplaatsen, vermeld in par. 2.3 en par. 9, kloppen niet met elkaar.
Tevens blijkt dat slechts de helft van de arbeidsplaatsen wordt bezet door de lokale bevolking. Inspreker is van mening dat er sprake is van een zeer rooskleurige situatie en dat er geen behoefte bestaat aan de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.
Volgens de structuurvisie is de uitgifte van nieuwe kavels noodzakelijk, waarbij ook het uitgiftetempo per jaar verschilt. Hierbij wordt uitgegaan van het historische uitgiftebeleid.
Gelet op bevolkingskrimp, de toenemende vergrijzing en het werken aan huis, mag men daarvan niet meer uitgaan.

Inspreker verwijst voor nadere toelichting naar de inspraakreactie van SMG op de notitie "Actualisatie van de startnotitie Diekink", RTG Lochem 22 oktober 2012.

6. Er ontbreekt een gespecificeerd inzicht in het aanbod van bedrijventerreinen, vrijgekomen en nog te ontwikkelen bedrijventerreinen. Het belangrijkste uitgangspunt "inbreiden en revitaliseren boven uitbreiden" wordt niet vermeld bij de ruimtelijke uitgangspunten bij werken.

Volgens de herziene startnotitie Diekink en ambtelijke notitie dd 16 november 2009, wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van Diekink in 2021.

In het uitvoeringsprogramma Deel B van de structuurvisie staat dat de uitvoering van Diekink al start in 2013. Dit vraagt om een toelichting. Inspreker merkt hierbij op dat Diekink niet voorkomt op de algemene structuurvisie plankaart in par. 4.6; op de kaart in par. 9.3 staat Diekink als Bedrijventerrein zoekgebied. Deze aanduiding is overbodig en wekt alleen maar verwarring.

7. Een van de speerpunten in par. 4.5 is een uitbreiding van het areaal watergebonden bedrijvigheid langs het Twentekanaal bij de kern Lochem. Daartoe dient de kadelengete aan het Twentekanaal te worden uitgebreid. Ook op de plankaart is dat zo openomen. Ook aan de zuidzijde van het kanaal is een dergelijke strook aangegeven die tot nu toe niet aan de orde is geweest.
Dit bevreemd inspreker omdat de oevers van het kanaal ter plaatse recent zijn ingericht als natuurontwikkelingsgebied.
Ook behoort een kadegebonden bedrijf naar aard en omvang in de regel tot een categorie bedrijven die niet op een dergelijk bedrijventerrein mogen worden gevestigd.
8. Op de structuurvisieplankaart ontbreekt een aanduiding van de EHS en het nationale landschap De Graafschap. De aanduiding op de kaart van de Landschapstypen van het LOP dient nader te worden gespecificeerd.

De structuurvisie dient aandacht te schenken aan een noodzakelijke bufferzone bij industrieterreinen en aan de aanplant en onderhoud van wegbeplanting.

Inspreker is van mening dat het kwetsbare Lochemse landschap zich niet leent voor experimenten op gebied van energie en met name windenergie. Dit zou gegund moeten worden aan een gemeente met aanzienlijk minder landschapskwaliteiten.

Het gehele grondgebied van de gemeente dient te worden aangewezen als uitsluitingsgebied windenergie. Slechts bij uitzonderlijke gevallen zou ontheffing kunnen worden verleend en uitsluitend in het noordoostelijk deel van de gemeente te worden gesitueerd.

Antwoord gemeente

Ad 1 Beide plannen worden gelijktijdig aan de gemeenteraad aangeboden en behandeld. De gemeenteraad kan daarmee kennis nemen van de relatie tussen beide en de reacties en met de kennis van de reacties afweging maken.

Ad 2 t/m 4. De gemeente kan zich in het niet vinden in de stelling dat sprake is van ernstige nadelige financiële gevolgen. Ook de stelling dat er nog steeds sprake is van te grote ambitieuze doelstellingen wordt niet begrepen. De structuurvisie heeft een planperiode tot 2020. Tot die periode is niet voorzien in grootschalige woningbouwprojecten of uitbreidingen. Met dien verstande dat het project "Etalage naar de toekomst" als grootschalig woningbouwproject zou kunnen worden aangemerkt. Voor de mogelijke uitbreiding Lochem Oost geldt het volgende.

De structuurvisie bestrijkt de planperiode tot 2020, maar geeft tegelijkertijd op enkele onderdelen een doorkijk in de periode daarna. Dit geldt ook voor eventuele woningbouw in het gebied Lochem Oost.

In het uitvoeringsprogramma (bijlage 1, uitvoeringsprogramma deel B van de structuurvisie) staat voor Lochem Oost ook duidelijk aangegeven dat deze zoeklocatie mogelijk pas in beeld komt, na de invulling van de inbreidingslocatie "Etalage van de toekomst". Het is duidelijk dat de nadruk in de structuurvisie gelegd wordt op de inbreidingsmogelijkheid. Tegelijkertijd heeft de structuurvisie ook een communicatieve functie en mede in dat kader is de gemeente is van mening dat de structuurvisie weliswaar duidelijkheid biedt voor de periode tot 2020, maar ook een doorkijk moet blijven bieden voor de periode daarna

Ondanks dat het doorgaan van die doorkijk onzeker is en de uitvoering mogelijk niet aan de orde zal komen. Dat laat echter onverlet dat indien er wel sprake zal zijn van een grote(re) woningbehoefte en de inbreidingslocaties geen oplossing meer bieden, gedacht wordt aan Lochem-oost als mogelijke uitbreidingslocatie.

De structuurvisie biedt derhalve inzicht in de 'harde' locaties', waar tot 2020 het woningbouwprogramma gerealiseerd zal worden, alsmede de zoekzones waar ruimte wordt gereserveerd voor mogelijke extra woningbehoefte na 2020.

Gemeente blijft van mening dat de structuurvisie, weliswaar duidelijkheid biedt voor de periode tot 2020, maar ook een doorkijk moet blijven bieden voor de periode daarna. Ondanks dat het doorgaan van die doorkijk onzeker is en de uitvoering mogelijk niet aan de orde zal komen. Op structuurvisieniveau is het van belang dat daarvoor ruimte gereserveerd wordt. De definitieve omvang, begrenzingen, aantallen en woningtypen etc. zijn logischerwijs afhankelijk van de werkelijke behoefte en kunnen te zijner tijd worden ingevuld.

De ontwikkeling van nieuwe woonwijken/woningbouw, wordt door de gemeente niet alleen bepleit vanuit de eigen woningbehoefte. In de woonvisie wordt ook aangegeven dat de gemeente Lochem al sinds halverwege de jaren 70 groeit dankzij de binnenlandse migratie. Deze ontwikkeling is geen beleid van de gemeente, wat onverlet laat dat er altijd wel is gebouwd voor deze groep. De binnenlandse migratie is vooralsnog ook belangrijk voor de ontwikkeling van Lochem en instandhouding van het voorzieningenniveau. De stelling van inspreker dat door vergrijzing de toekomstige uitbreiding in Lochem oost niet noodzakelijk is, wordt door de gemeente, zoals in voorgaande is omschreven, niet onderschreven. Tegelijkertijd geldt dat ook de gemeente in deze de toekomst niet kan voorspellen, maar wel een mogelijkheid aangeeft, dat wanneer er toch sprake is van een toekomstige

woningbehoefte na 2020, de inbreidingslocaties geen soelaas meer bieden, Lochem Oost de locatie is waar de eventuele nieuwbouw vorm kan krijgen.

De structuurvisie geeft per kern, zowel in de beschrijving als de structuurkaarten per kern, de ontwikkelingen aan. De algemene kaart waar, inspreker op doelt, is voor het gehele buitengebied en doet geen uitspraken over de uitbreidingsmogelijkheden per kern. Er is dus geen sprake van strijdigheid tussen de algemene kaart en de structuurvisiekaarten per kern.

Ad 5 en 6. Gemeente is van mening dat de locatie Diekink, binnen de planperiode ontwikkeld gaat worden en nodig is voor onder meer bedrijfsverplaatsingen vanuit het terrein Hanzeweg, eventuele uitbreidingswensen van bestaande bedrijven die op hun huidige locatie niet kunnen uitbreiden en mogelijk bedrijven die vanwege de regionale (werk)functie zich in Lochem willen vestigen. Gemeente gaat daarin uit van een gemiddelde kaveluitgifte van 0,5 tot 1 ha per jaar, met een nadruk op 'gemiddeld' aangezien de uitgifte per jaar kan verschillen. Wat betreft het ontbreken van een gespecificeerd inzicht in het aanbod van bedrijventerreinen, vrijgekomen en nog te ontwikkelen bedrijventerreinen het volgende. Er zijn geen grotere inbreidingslocaties voor de ontwikkeling van bedrijventerrein voorhanden. De enige uitbreidingsmogelijkheid zal het terrein Stijgoord, waar wordt voorzien in ca. 2 a 3 ha bedrijventerrein. Herstructurering van bedrijventerrein zal alleen plaatsvinden op de reeds bestaande terreinen, zoals het terrein Kwinkweerd en Goorseweg. Voor beide gebieden zal een bestemmingsplan worden opgesteld, die een intensivering van deze terreinen ook mogelijk zal maken. De stelling van inspreker dat het uitgangspunt "inbreiden en revitaliseren boven uitbreiden" ontbreekt is dan ook correct opgemerkt. Zoals gemeld zijn er geen inbreidingslocaties voorhanden, zal revitalisering mogelijk worden gemaakt op de twee belangrijkste voornoemde bedrijventerrein, maar is tevens enige ruimte voor uitbreiding noodzakelijk. De gemeente is in 2013 gestart met de planologische procedure voor het terrein Diekink. Vanuit dat gegeven is het uitvoeringsprogramma derhalve correct. De feitelijke uitgifte van bedrijventerrein zal echter later plaatsvinden. De opmerking van inspreker aangaande de bezetting van de arbeidsplaatsen door 50 % vanuit buiten Lochem is eveneens correct en bevestigt nog eens de regionale werkfunctie van de kern Lochem.

Ad 6. Gemeente denkt dat het Twentekanaal mogelijkheden biedt voor de vestiging van watergebonden bedrijvigheid en hiervoor dus ook kadeflengte noodzakelijk is. Deze kade lengte is uiteraard noodzakelijk bij de vestigingslocaties van de bedrijven. Aan de zuidzijde is daarvan geen sprake, in verband met de aanwezigheid van de Hanzeweg en het ontbreken van watergebonden bedrijven en nieuwe bedrijvenlocaties. De structuurvisiekaart zal daarop worden aangepast.

Ad 7. De EHS is vastgelegd in het bestemmingsplan Buitengebied 2010. Het LOP en voornoemd bestemmingsplan Buitengebied 2010 geven inzicht in de kenmerken van de landschapstypen.

Het LOP regelt eveneens de noodzakelijke landschappelijke inpassing. De aard van de structuurvisie leent zich niet voor het opnemen van de wijze waarop bomenonderhoud plaats moet vinden.

In de structuurvisie wordt een duurzame energie opwekking als belangrijk speerpunt benoemd. Gemeente denkt dat deze duurzame energieopwekking geen aantasting van de landschappelijke kwaliteiten tot gevolg hoeft te hebben. De stelling dat windenergie alleen gegund moet worden aan gemeenten met aanzienlijk minder landschapskwaliteiten is te kort door de bocht. Ook de Noordzee kan gezien worden als een open gebied met landschappelijke kwaliteiten, waar dus geen windenergie voorzieningen thuis horen. Vreemd genoeg is inspreker wel van mening dat een open gebied als het Larensbroek wel geschikt zou zijn voor windenergievoorzieningen, maar de rest van de gemeente niet. Ook aan open gebieden kan landschappelijke kwaliteit worden toegekend. Gemeente blijft bij het standpunt dat de meer open gebieden geschikt zijn, waaronder het noordoosten van de gemeente.

12. Fam. De Timmer, Schurinklaan 26, 7211 DG Eefde

Reactie

Inspraakreactie is gelijkloidend aan nr. 2.

Antwoord gemeente

Verwezen wordt naar de beantwoording van reactie nr. 2.

13. V.o.f. van Zeijts-de Groot, Schurinklaan 49, 7211 DE Eefde

Reactie

De inspraakreactie heeft betrekking op zowel de structuurvisie als de woonvisie.

Gesteld wordt dat Eefde Noord een zoekgebied voor woningbouw blijft. Als na realisatie van het kazerneterrein er nog behoefte is aan extra woningen in Eefde dan zal t.z.t. een keuze gemaakt moeten worden tussen Eefde Zuid en Eefde Noord.

Bedenkingen Eefde Noord

In aanvulling op de reactie van inspreker op de structuurvisie wonen werken 2007, geeft inspreker de actuele situatie weer van zijn melkveebedrijf. Dit bedrijf is gelegen in Eefde Noord, de locatie staat mede aangegeven als zoekgebied voor een uitbreidingslocatie. Ook dit zorgt voor onduidelijkheid. Sinds 2007 is het bedrijf flink uitgebreid in aantal dieren en gebouwen en ook voor de toekomst blijven ontwikkelingsmogelijkheden belangrijk.

Door woningbouw in een klein gedeelte van Eefde Noord wordt het bedrijf van inspreker ingepakt. Volgens de regelgeving moet de nodige afstand aangehouden worden, maar er ontstaat toch een onwenselijke en belemmerende situatie.

Heroverwegen van de uitbreidingslocaties om landschappelijke kwaliteit te behalen voor alle dorpsranden

Na 2007 zijn er veel ruimtelijke ontwikkelingen geweest rondom de kern Eefde en ook voor de komende jaren zullen nog veel veranderingen plaatsvinden.

De dorpsrand van Eefde Noord heeft nu een mooi en gewaardeerde landschappelijke uitstraling.

Inspreker is van mening dat als er een keuze gemaakt moet worden voor een uitbreidingslocatie, de genoemde feiten en ontwikkelingen kansen bieden om de ruimtelijke kwaliteit van de dorpsranden te verbeteren. Heroverweging van de bestaande visie op de uitbreidingslocaties is hiervoor noodzakelijk.

Antwoord gemeente

De structuurvisie bestrijkt de planperiode tot 2020, maar geeft tegelijkertijd op enkele onderdelen een doorkijk in de periode daarna. Dit geldt ook voor eventuele woningbouw in het gebied Eefde Noord.

In het uitvoeringsprogramma (bijlage 1, uitvoeringsprogramma deel B van de structuurvisie) staat voor Eefde Noord ook duidelijk aangegeven dat deze uitbreidingsmogelijkheid pas na 2020, mogelijkerwijs aan de orde zal zijn. In de toelichting staat duidelijk dat in de planperiode tot 2020 de nadruk ligt op een aantal inbreidingslocaties in het dorp te weten de Rustoordlaan/Kokstraat en het Kompas Kruitbos en het kazerneterrein. Deze ontwikkeling heeft voorrang op andere potentiële uitbreidingslocaties als Eefde Zuid en Eefde Noord.

Gemeente is van mening dat de structuurvisie weliswaar duidelijkheid biedt voor de periode tot 2020, maar ook een doorkijk moet blijven bieden voor de periode daarna. Ondanks dat het doorgaan van die doorkijk onzeker is en de uitvoering mogelijkerwijs niet aan de orde zal komen. Dat laat echter onverlet dat indien er wel sprake zal zijn van een grote(re) woningbehoefte en de inbreidingslocaties geen oplossing meer bieden, gedacht wordt aan Eefde Noord als mogelijke uitbreidingslocatie.

Specifiek voor de situatie van inspreker geldt dat de eventuele uitvoering van de woningbouw, altijd rekening zal houden met de rechten van het bedrijf van inspreker. Er zal bijvoorbeeld voldoende afstand in acht worden genomen, zodat geen nadelige milieueffecten kunnen ontstaan voor de bedrijfsvoering. Andere mogelijkheid is dat er sprake zal zijn van een financiële vergoeding. Zoals gemeld is het echter in deze fase nog geenszins duidelijk of en in welke mate gebruik zal worden gemaakt van deze opties. Inspreker kan gewoon het bedrijf continueren en indien wenselijk, uitbreiden, los van deze mogelijk toekomstige discussie. Voor de bedrijfsvoering, de mogelijke uitbreiding blijft het bestemmingsplan Buitengebied 2010 van kracht.

14. Fam. H.A. Veltkamp, Zutphenseweg 27A, 7245 BK Laren

Reactie

Inspraakreactie is gelijkloidend aan nr. 4.

Antwoord gemeente

Verwezen wordt naar de beantwoording van reactie nr. 4

15. VVE Brouwershof, Poststeeg 11, 7241 AB Lochem

Reactie

Inspreker maakt bezwaar tegen de invulling van het 'gasfabriekterrein' met een supermarkt om volgende redenen:

1. Het terrein is te klein voor de vestiging van een middelgrote supermarkt; te klein ook vanwege de te verwachten parkeerdruk omdat er te weinig P-plaatsen gerealiseerd kunnen worden. Nu al te weinig P-plaatsen voor aan- en omwonenden.
2. De locatie is niet geschikt omdat een dergelijke supermarkt niet past in de omgeving met woningen.
3. De milieubelasting zal ter plaatse aanzienlijk stijgen als gevolg van geluidoverlast door grote vrachtwagens en door de verkeersaantrekkende werking van een supermarkt.
4. De door het bureau Goudappel Coffeng, in opdracht van de gemeente Lochem d.d. 9 oktober 2009, gemaakte Ontwikkelingsvisie commerciële voorzieningen centrum Lochem, geeft o.a. als conclusie dat het gasfabriekterrein niet een geschikte locatie is voor een supermarkt.

Inspreker geeft aan dat in de structuurvisie tegenstrijdigheden staan: in de visie staat dat de Julianaweg een voorbeeld kan zijn voor de ontmoediging van verkeer door het versmallen van de weg en het verlagen van de maximum snelheid en de wens om de grachtenstructuur terug te brengen; dit in combinatie met een middelgrote supermarkt die juist een grote verkeersaantrekkende werking creëert is niet te rijmen.

Antwoord gemeente

Voor het Julianaterrein zal separaat een bestemmingsplan worden vervaardigd. In dat kader zullen ook de noodzakelijke onderzoeken worden uitgevoerd en nader toegelicht. De gemeente is van mening dat een ontwikkeling van het Julianaterrein niet op voorhand strijdigheid zal opleveren met de overige uitgangspunten van de structuurvisie zoals de gracht en de verkeerssituatie. Deze onderdelen zullen ook in de verdere uitwerking van de plannen voor het Julianaterrein worden onderzocht en toegelicht.

16. Fam. G.J. Wilgenhof, Schurinklaan 28, 7211 DG Eefde

Reactie

Inspraakreactie is gelijkloidend aan nr. 2.

Antwoord gemeente

Verwezen wordt naar de beantwoording van reactie nr. 2.

17. J.H. Bouwhuis, Markt 23, Lochem

Reactie

Inspreker merkt op dat zijn perceel Oude Enkweg niet is opgenomen in de woonvisie en het structuurplan.

Verzoek op het perceel als nog op te nemen in beide plannen.

Antwoord gemeente

Het perceel van inspreker ligt in een groen gebied, met hoogopgaande bomen, ter plaatse van de Oude Enkweg. Iets oostelijk daarvan is wel een inbreidingslocatie opgenomen, de zogenaamde locatie Polsvoort, waar geen sprake is van groene opstanden. Gezien de woningmarkt en de vele inbreidingslocaties ligt de prioriteit van de gemeente vooreerst op de aangegeven inbreidingslocaties, zoals Etalage naar de toekomst, Polsvoort etc.

Er is geen behoefte nieuwe locaties toe te voegen en zeker niet de locaties waarvoor relatief veel groen voor moet wijken.

18. Fam. H. van Zeijts-Nuyen

Reactie

De inspraakreactie heeft betrekking op zowel de structuurvisie als de woonvisie.

In beide visies is en blijft Eefde Noord een zoekgebied voor woningbouw. Gesteld wordt dat, als na realisatie van het Kazerneterrein er nog behoefte is aan extra woningbouw, t.z.t. een keuze gemaakt moet worden tussen de locaties Eefde Zuid en Eefde Noord.

Bedenkingen Eefde Noord

Insprekers geven aan dat hun zienswijze d.d. 7 juni 2007 gehandhaafd blijft. De woning van insprekers is gelegen in Eefde Noord; de locatie staat mede aangegeven als zoekgebied. Dit leidt tot onduidelijkheid. Met toestemming van de gemeente hebben insprekers flink verbouwd. De structuurvisie zal van invloed zijn op de waarde van de woning.

Eefde Noord kenmerkt zich als een mooie, landelijke en landschappelijke afronding van het dorp Eefde.

Insprekers zijn van mening dat bij het ontwikkelen van een klein deel van Eefde Noord een onwenselijke situatie voor hen ontstaat.

Heroverwegen uitbreidingslocaties

Er zijn reeds vele ruimtelijke ontwikkelingen geweest en ook de komende jaren gaat er nog veel veranderen.

Al deze ontwikkelingen samen bieden kansen om bij uitbreidingslocaties de ruimtelijke kwaliteit van de dorpranden te verbeteren.

Insprekers verzoeken de structuurvisie dusdanig aan te passen dat voor hen geen ongewenste situatie ontstaat.

Antwoord gemeente

De structuurvisie bestrijkt de planperiode tot 2020, maar geeft tegelijkertijd op enkele onderdelen een doorkijk in de periode daarna. Dit geldt ook voor eventuele woningbouw in het gebied Eefde Noord.

In het uitvoeringsprogramma (bijlage 1, uitvoeringsprogramma deel B van de structuurvisie) staat voor Eefde Noord ook duidelijk aangegeven dat deze uitbreidingsmogelijkheid pas na 2020, mogelijkerwijs aan de orde zal zijn. In de toelichting staat duidelijk dat in de planperiode tot 2020 de nadruk ligt op een aantal inbreidingslocaties in het dorp te weten de Rustoordlaan/Kokstraat en het Kompas Kruitbos en het kazerneterrein. Deze ontwikkeling heeft voorrang op andere potentiële uitbreidingslocaties als Eefde Zuid en Eefde Noord.

Gemeente is van mening dat de structuurvisie weliswaar duidelijkheid biedt voor de periode tot 2020, maar ook een doorkijk moet blijven bieden voor de periode daarna. Ondanks dat het doorgaan van die doorkijk onzeker is en de uitvoering mogelijkerwijs niet aan de orde zal komen. Dat laat echter onverlet dat indien er wel sprake zal zijn van een grote(re) woningbehoefte en de inbreidingslocaties geen oplossing meer bieden, gedacht wordt aan Eefde Noord als mogelijke uitbreidingslocatie.

Specifiek voor de situatie van inspreker geldt dat de eventuele uitvoering van de woningbouw, altijd rekening zal houden met de rechten van de woning van inspreker. Ook bestaat er, in geval gemeente wel dit zoekgebied gaat bebouwen, een mogelijkheid tot financiële vergoeding. Zoals gemeld is het echter in deze fase nog geenszins duidelijk of en in welke mate gebruik zal worden gemaakt van deze opties. Inspreker kan, indien wenselijk de woning gewoon bewonen, verbouwen etc., los van deze mogelijk toekomstige discussie.

19. Wmo-raad Lochem, Molenweg 57, 7213 XD Gorssel

Reactie

De Wmo-raad heeft in december 2012 aangegeven niet op zo een korte termijn in te kunnen gaan op de concept structuurvisie.

De Wmo-raad wijst wel op de bijdrage t.b.v. de structuurvisie maart 2012. De raad heeft aangedrongen om expliciet te benoemen dat, bij de afwegingen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen, rekening gehouden wordt met vooral verschillen tussen mensen met en zonder beperkingen. Het gaat daarbij om een Lochemse samenleving in al zijn aspecten.

De structuurvisie stelt dat de fysieke leefomgeving slechts een beperkt aantal knelpunten kent. De Wmo-raad doet de aanbeveling om de Lochemse leefomgeving nadrukkelijk te toetsen op bereikbaarheid, bruikbaarheid en toegankelijkheid voor mensen met beperkingen en de knelpunten opnieuw in beeld te brengen.

Ter inspiratie wordt de bijgevoegde 'agenda 22 in Utrecht, plan 2012-2018' aanbevolen.

Antwoord gemeente

De gemeente deelt de visie van de Wmo-raad dat het goed is om bij de afwegingen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen, rekening te houden met vooral verschillen tussen mensen met en zonder beperkingen. De structuurvisie is een instrument dat op hoofd (structuur)niveau de ontwikkelingen binnen de gemeente weergeeft. Binnen de ruimtelijke kaders en de geformuleerde uitgangspunten kunnen nog verschillende afwegingen worden gemaakt en kan op verschillende schaalniveaus rekening worden gehouden met mensen met een beperking. Zowel in de keuze voor de woonvorm, de inrichting van de woningen en de openbare buitenruimte. De gemeente zal rekening houden bij de verdere invulling van de structuurvisie met meer concrete projecten, met de verschillende doelgroepen, waaronder ook de mensen met een beperking.

Het feit dat in de structuurvisie genoemd is dat Lochem slechts een beperkt aantal knelpunten kent, moet niet worden gerelateerd aan de mensen met een beperking. Het beperkt aantal knelpunten heeft betrekking op grotere structurele ruimtelijke knelpunten, zoals sluipverkeer, of veel overlast veroorzakende bedrijvigheid, een bereikbaarheidsprobleem voor de centra etc.

Niet bedoeld zijn mogelijke knelpunten ten aanzien van bereikbaarheid, bruikbaarheid en toegankelijkheid voor mensen met beperkingen. Deze zullen op een lager schaalniveau wel aanwezig zijn. In de woonvisie is aldaar in paragraaf 5.7 ook de nodige aandacht aan besteed. Die problematiek kan echter beter in het kader van de woonvisie, maar vooral in het kader van kleinere concrete inrichtingsprojecten aan de orde komen.

2 WIJZIGINGEN ONTWERP STRUCTUURVISIE

2.1 Inleiding

De ontwerp structuurvisie is gewijzigd naar aanleiding van de inspraak en als gevolg van enkele ambtshalve wijzigingen.

In paragraaf 2.2 zijn de wijzigingen als gevolg van de inspraakreacties opgenomen en in paragraaf 2.3 de ambtshalve wijzigingen.

2.2 Wijzigingen naar aanleiding van de inspraakreacties

Naar aanleiding van de inspraakreacties zijn de navolgende wijzigingen en aanvullingen doorgevoerd:

- Het onderdeel verevening is in hoofdstuk 1 nader toegelicht.
- In paragraaf 2.1 is een aanvulling opgenomen, waarin de hoogwaardige dragers van de gemeente in beeldspraak (het groen, de blauwe structuur, de rode structuur, de gele structuur en de witte structuur) is verwoord.
- In par. 2.1 is een versterking van het onderwijs ook als uitgangspunt opgenomen voor de kern Lochem.
- In paragraaf 3.3 (Eefde) is nog eens opgenomen dat voor Eefde de opties Eefde Zuid en de Detmers kazerne zijn opgenomen, waarbij de herontwikkeling van het kazerneterrein daarin de voorkeur heeft voor de gemeente. Ingeval van onvoorziene omstandigheden of een sterk veranderende woningvraag komen de gebieden Eefde Noord en Zuid mogelijk in aanmerking.
- In paragraaf 9.1 is de stad Lochem ook als rood aangemerkt.
- In paragraaf 6.3 is een tekstdeel toegevoegd, waarin de clusterlocatie zuidelijk van Laren is benoemd en de besluitvorming hierover naar verwachting medio 2013 door Raad zal plaatsvinden. Bijlage 1 'Uitvoeringsprogramma' is overeenkomstig aangepast.
- Paragraaf 4.2 (Gorssel) is aangevuld met recreatief concentratiepunt. Aanvullend is toegevoegd *'Ontwikkeling van een kleinschalige vorm van horeca en het creëren van ligplaatsen aan de IJssel zijn aantrekkelijk voor inwoners en toeristen die dan zowel over water als over het land Gorssel kunnen bereiken'*.
- Diverse tekstuele aanpassingen zijn doorgevoerd in hoofdstuk 4 (Gorssel, deel B).
- De legenda van de structuurvisiekaart Gorssel is aangepast (Grooterkamp).
- Bijlage 1, uitvoeringsprogramma deel B Gorssel is aangepast naar 'Gorssel-Noord zoekgebied'.
- De tekstverschrijving in Bijlage 6, vormvrije MER is hersteld. Hetzelfde geldt voor de naamgeving van de woningbouwvereniging 'De Groene Waarden' die is gewijzigd in 'IJsseldal Wonen'.
- De structuurvisiekaart is aangepast, waarin de zuidelijke kade van het Twentekanaal (westelijk van de rondweg) niet langer is aangemerkt als industriële ontwikkeling.

2.3 Ambtshalve wijzigingen

- De nota van inspraak is logischerwijs als bijlage toegevoegd.
- De structuurvisiekaart is aangepast. Het gebied Nettelhorst is niet langer een uitsluitingsgebied windenergie.
- In hoofdstuk 1 onder "Doel en Status structuurvisie" is opgenomen dat: *'De structuurvisiekaarten zijn ook op structuurniveau weergegeven. De kaarten bevatten geen exacte begrenzingen maar veeleer een globaal beeld. Pas bij een eventueel verdere uitwerking van de projecten en beleidsvoornemens kan sprake zijn van een gedetailleerder planniveau en begrenzingen etc.'*
- De zoekzone woningbouw oostelijk van Joppe is aangepast. In paragraaf 4.1 'Uitvoeringsprogramma en plankaart' is toegevoegd: *Bedacht moet worden dat dit uitvoeringsprogramma een momentopname is. De structuurvisie geeft een goed beeld van het beleid en de uitvoeringsaspecten toet 2020, alsmede een doorkijk in de periode daarna. Dat laat onverlet dat wijzigingen kunnen optreden. Bijvoorbeeld als gevolg van gewijzigde inzichten, door gewijzigd provinciaal of rijksbeleid, verschillende maatschappelijke inzichten etc. Vanuit dat gegeven is, zoals gezegd het uitvoeringsprogramma een momentopname, dat gedurende de planperiode ook aan veranderingen en aanvullingen onderhevig kan zijn. Blijft staan het gegeven dat de structuurvisie wel de grote beleidskeuzes die de gemeente Lochem voorstaat inzichtelijk maakt om daarmee de gemeenteraad een handvat te bieden om sturing te kunnen geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van Lochem'.*
- Bijlage 1, uitvoeringsprogramma deel B Gorssel is aangepast. Ketenbosweg is aangepast en de 'procedurefase' is gewijzigd in 'onderzoeksfase', de uitvoeringsperiode in plaats van '2012 - 2013' gewijzigd in '2013 - 2020'.
- Diverse tekstverschrijvingen etc. zijn hersteld.
- In bijlage 3 is onder "Coördineren en investeren" het woord 'regionale' verwijderd.